

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА ІМЕНІ ПРОФЕСОРА В.В. КАЛИТКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

І.Є. Іванова

_____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З АГРОНОМІЇ

для здобувачів вищої освіти денної форми навчання освітнього ступеню

бакалавр зі спеціальності 201 "Агрономія"

ОПП Агрономія

Мелітополь, 2019

Робоча програма виробничої практики для студентів III курсу факультету Агротехнологій і екології для здобувачів ступеня вищої освіти Бакалавр зі спеціальності 201 "Агрономія". – Мелітополь, ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019. – 20 с.

Розробники: Єременко О.А., д.с.-г.н., доцент
Покопцева Л.А., к.с.-г.н., доцент
Тодорова Л.В., к.с.-г.н., доцент
Алексеева О.М., к.с.-г.н., доцент

Робоча програма практики затверджена на засіданні кафедри Рослинництва імені професора В.В.Калитки протокол №6 від 22 листопада 2019 року

Завідувач кафедри

 О.А.Єременко

Схвалено методичною комісією факультету АТЕ
зі спеціальності 201 "Агрономія" ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Протокол № 4 від « 29 » листопада 2019 року

Голова доцент О.В. Гранкіна

«29» листопада 2019 року

З М І С Т

1. Загальні положення	3
2. Організація і зміст виробничої практики	5
2.1. Організація виробничої практики	5
2.2. Зміст робочої програми виробничої практики	7
3. Написання звіту і порядок звітності	8
4. Вимоги до оформлення	16
5. Список літератури	18
6. Додатки	19

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Виробнича практика студентів третього курсу спеціальності 201 «Агрономія», яка проводиться на сільськогосподарських підприємствах є продовженням навчального процесу з метою поглиблення теоретичних знань, які отримані в процесі навчання в Вузі і набуття практичних навичок за обраною спеціальністю безпосередньо на виробництві.

Практика проводиться згідно до програми, розробленої на підставі Положення “Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України”, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15 червня 2005 року № 264 та стандарту вищої освіти за спеціальністю 201 «Агрономія» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 р. № 1069 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 201 «Агрономія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти».

Програма практики охоплює вивчення питань зі стану землеробства, рослинництва, плідівництва, овочівництва, захисту рослин, механізації господарств, вивчення конкретних умов виробництва за місцем проходження практики, написання звіту та його захист.

Головною метою організації виробничої практики є:

Формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань, умінь та навичок для застосування в професійній діяльності у сфері агрономії, спрямованих на вирішення комплексних завдань з організації і технології виробництва високоякісної екологічнобезпечної сільськогосподарської продукції та збалансованого природокористування через практичне навчання.

Завданням виробничої практики є:

- знайомство з адміністративно-організаційною структурою сучасних господарств різних форм власності;
- аналіз ґрунтово-кліматичних умов;
- закріплення теоретичних знань і набуття практичних навичок при виконанні основних технологічних процесів вирощування, зберігання, переробки і реалізації сільськогосподарської продукції.
- участь в плануванні, організації і виконанні основних агротехнічних заходів в рослинництві, плідівництві, овочівництві;
- аналіз технологічних процесів вирощування с.-г. продукції з послідовними висновками про рівень землеробства в господарстві;
- володіти статистичними методами опрацювання даних в агрономії;
- проектувати та організовувати технологічні процеси вирощування насіння сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог;

- планувати економічно та енергетично вигідне виробництво сільськогосподарської продукції;
- накопичення матеріалу необхідного для написання звіту, а також курсових робіт, передбачених програмою навчального процесу.

В період проходження виробничої практики студент зобов'язаний:

1. На момент від'їзду до підприємства студенти зобов'язані: отримати індивідуальне завдання від керівника з університету, пакет документів та прослухати курс з охорони праці.
2. Вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії.
3. Ознайомити з програмою практики керівника підприємства та особу, яка відповідатиме за проходження її у господарстві.
4. Своєчасно та якісно виконувати завдання, передбачені програмою практики і вказівками керівників від університету та господарства.
5. Дотримуватися діючого на підприємстві внутрішнього розпорядку.
6. Нести відповідальність за виконану роботу.
7. У встановлений термін здати звіт про проходження практики на кафедру та захистити його.

Обов'язки керівника практики від ТДАТУ:

1. Проводить інструктаж перед початком практики.
2. Видає індивідуальне завдання студенту для проходження практики.
3. Організовує практику у відповідності з програмою і контролює її проходження.
4. Консультує студента з питань програми практики.
5. Приймає участь у підведенні підсумків проходження практики і перевірці роботи студентів.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Організація виробничої практики

Виробнича практика є складовою частиною навчального процесу. Базою для проходження виробничої практики студентами факультету є дослідні поля університету, а також сільськогосподарські підприємства різної форми власності. Термін і тривалість проходження практики студентами факультету встановлюється у відповідності до плану та графіку навчального процесу. Навчально-методичне керівництво здійснюється викладачами кафедри рослинництва імені професора В.В. Калитки та кафедри плодівництва, овочівництва та біохімії, а також керівниками практики від сільськогосподарських підприємств. Перед початком практики викладачі кафедр проводять інструктивно-методичні заняття, студенти отримують щоденник з проходження виробничої практики та індивідуальне завдання. Контроль практики здійснюється викладачами кафедр, деканатом факультету Агротехнологій та екології і навчальною частиною ТДАТУ.

Документом поточного контролю, що підтверджує участь студентів у практиці, є щоденник, а кінцевого – звіт, в якому практикант відображує виконання індивідуального завдання згідно до програми практики. До щоденника додається індивідуальне завдання, видане керівником практики від навчального закладу.

Щоденник з виробничої практики складається у відповідності з програмою і завданнями, вимогами і вказівками керівника практики.

Особливу увагу при складанні щоденника і звіту, слід звернути на записи про виконану роботу, заходи, які застосовуються при впровадженні нових технологій, і досвіду роботи по виробництву продукції рослинництва, плодівництва та овочівництва.

Керівники практики від підприємства систематично перевіряють щоденник і при необхідності дають необхідні вказівки для ознайомлення з підприємством. Студентам необхідно в перший день практики зустрітися з керівником або агрономом, пройти інструктаж з охорони праці і ознайомитися з посадовими інструкціями. Звернути увагу на розвиток рослинництва, кормовиробництва, овочівництва і садівництва.

Працюючи дублером (помічником) агронома, бригадира, студент приймає участь в організації виробничих процесів, визначенні потреби в робочій силі, матеріалах, знаряддях та правильному розподілу виконавців по робочих місцях, ознайомиться з документами на нарахування оплати праці.

Після ознайомлення з обов'язками агронома, практикант ознайомлюється з документацією агрономічної служби і системою заходів з охорони природи та навколишнього середовища. Приймаючи участь в плануванні організації робіт у рослинництві, садівництві, овочівництві ознайомлюється з передовими прийомами, аналізує технологічні, агрохімічні заходи та описує висновки про рівень культури землеробства у щоденник, а потім у звіт.

Визначає і описує заходи по раціональному використанню земель, знайомиться зі станом насінництва.

Користуючись планово-звітною документацією, накопичує необхідний матеріал за останні три роки, який у подальшому буде використано для виконання комплексної курсової роботи.

В характеристиці на студента-практиканта керівник практики від підприємства повинен оцінити вміння та навички практиканта під час проходження практики, а також його якості як майбутнього спеціаліста.

Матеріали для оформлення звіту добираються і оформлюються протягом всього періоду практики. Останні два дні надаються для до оформлення та затвердження звіту і характеристики.

Після закінчення практики студент звітує керівнику практики від підприємства та навчального закладу про виконання її програми.

Термін захисту звітів встановлюється не пізніше, ніж до десятого вересня сьомого семестру.

Після закінчення практики у встановлений термін студенти повинні подати на перевірку керівнику практики від навчального закладу щоденник та звіт, а також характеристику підприємства за час проходження практики. Вказані документи повинні бути завірені підписами керівника а агронома, а також печаткою підприємства.

2.2 ЗМІСТ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Завдання студентам - практикантам	Зміст звіту про виконання питань завдання
1. Дати характеристику господарства за місцем проходження практики	1. Характеристика господарства 1.1. Місце розташування. 1.2. Ґрунтово-кліматичні умови. 1.3. Знайомство з адміністративною структурою господарства. 1.3.1. Основні галузі сільського господарства. 1.3.2. Територіальна структура (відділення, галузі). 1.3.3. Адміністративна структура (керівник, головні, галузеві, місцеві спеціалісти). 1.4. Склад і структура земельного фонду. 1.5. Структура посівних площ польових і овочевих культур. 1.6. Структура плодових насаджень і розсаднику.
2. Ознайомитись з основними елементами технології вирощування і збирання сільськогосподарських культур	II. Технологія вирощування сільськогосподарських культур 2.1. Сорти і гібриди, сівба 2.1.1. Польових культур. 2.1.2. Овочевих культур. 2.1.3. Сорти, підщепи, сортопідщепні комбінації плодово-ягідних культур, винограду. 2.2. Сівозміни, які застосовують в господарстві (польові, овочеві). 2.3. Система обробітку ґрунту: 2.3.1. в польовій і овочевої сівозміні; 2.3.2. в саду; 2.3.3. на виноградниках. 2.4. Система застосування добрив в господарстві. 2.4.1. Види мінеральних і органічних добрив. 2.4.2. Норми, строки внесення під окремі культури, техніка. 2.5. Система захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів. 2.5.1. Оцінка фітосанітарного стану агроценозу (головні шкідники, хвороби і бур'яни). 2.5.2. Перелік пестицидів, які застосовують у господарстві на: а/ польових культур; б/ овочевих культур; в/ плодових, ягідниках і винограді. 2.5.3. Строки застосування пестицидів, норми, кількість обробіток на: а/ польових культурах; б/ овочевих культурах; в/ плодових, ягідниках і винограді. 2.5.4. Сільськогосподарська техніка, яка використовується при застосуванні пестицидів. 2.6. Меліоративні заходи 2.7. Збирання врожаю сільськогосподарських культур: а/ строки; б/ способи; в/ сільськогосподарська техніка.
3. Ознайомитись з основними елементами технології зберігання,	III. Зберігання, переробка і збут с.-г. продукції 3.1. Наявність спеціальних приміщень для сільськогосподарської продукції, їх місткість.

переробки і збуту сільськогосподарської продукції.	3.2. Наявність ліній для переробки сільськогосподарської продукції, їх продуктивність. 3.3. Ринок збуту сільськогосподарської продукції.
4. Ознайомитись з основними економічними показниками господарства	IV. Економічна ефективність виробництва продукції рослинництва
5. Ознайомитись з основними породами сільськогосподарських тварин в господарстві	V. Тваринництво в господарстві 5.1. Господарсько - біологічні особливості с.-г. тварин (ВРХ, свиней, овець). 5.2. Характеристика основних порід.

3. НАПИСАННЯ ЗВІТУ І ПОРЯДОК ЗВІТНОСТІ

Після закінчення практики у встановлений термін студенти повинні надати на перевірку керівника практики від навчального закладу щоденник і звіт, а також характеристику підприємства за час проходження практики. Вказані документи повинні бути затверджені підписами керівника, а також печаткою підприємства.

Щоденник складається у відповідності з програмою і завданнями, вимогами і вказівками керівника практики. Особливу увагу при складанні щоденника слід звернути на записи про виконану роботу, заходи по впровадженню нових технологій і досвіду роботи по виробництву с.-г. продукції. Матеріали для оформлення звіту добираються і оформляються протягом всього періоду практики.

Написання звіту починається із змісту практики, який надається у робочій програмі, де вказується детальний перелік завдань, які повинні виконувати студенти під час проходження практики. По кожному завданню є перелік питань, які необхідно відобразити у звіті.

Розділ I ХАРАКТЕРИСТИКА ГОСПОДАРСТВА

1.1. Місце розташування господарства та стан розвитку найближчого населеного пункту. В цьому підрозділі автор коротко описує місце розташування господарства, дає характеристику рельєфу. Також наводить інформацію про площу населеного пункту, в якому знаходиться це господарство, загальну кількість населення, наявність дитячого садка, школи, бібліотеки, клубу, сільради тощо. Тобто, необхідно проаналізувати стан та перспективи розвитку населеного пункту.

1.2. Ґрунтово-кліматичні умови

Характеристика ґрунту. Користуючись картами, картографами та іншими матеріалами обстеження ґрунтів вказати, які типи ґрунтів поширені у господарстві. У вигляді таблиці 1.1. подають агрохімічну характеристику ґрунтів господарства.

Таблиця 1.1

Агрохімічна характеристика ґрунту

Номер поля сівозміни	Вміст гумусу, %	рН сольової витяжки	Вміст поживних речовин, мг/кг ґрунту		
			легко-гідролізований азот (N)	рухомий фосфор (P ₂ O ₅)	обмінний калій (K ₂ O)

Кліматичні та агрометеорологічні умови. У цьому підрозділі спочатку коротко інформують про кліматичні та погодні умови зони, в якій проводились дослідження. Тобто, слід назвати цю зону, висвітлити питання про найтепліші і найхолодніші місяці року, глибину снігового покриву, суму активних температур, терміни останніх весняних і перших осінніх приморозків (за багаторічними даними), тривалість періоду вегетації, суму опадів, що припадає на вегетаційний період, тощо.

У вигляді таблиць (табл. 1.2 – 1.3) проаналізувати середньомісячні температури повітря, розподіл опадів протягом року (за даними найближчої метеостанції) за останні три роки.

Виходячи з даних цих таблиць, слід зробити висновки щодо агрометеорологічних умов у роки досліджень, наскільки вони відрізнялись від середніх багаторічних та наскільки позитивно або негативно впливали на врожайність досліджуваної культури.

Таблиця 1.2

Середньомісячна температура повітря, °С

Рік	Місяць												Середньо-річна
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
Середня багаторічна													
20...													
20...													
20...													

Таблиця 1.3

Розподіл опадів

Рік	Місяць												Сума за рік
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
Середня багаторічна													
20...													
20 ...													
20...													

Проведений таким чином аналіз дає можливість обґрунтовано пояснити відхилення фактично одержаної врожайності від запланованої.

1.3. Знайомство з адміністративною структурою господарства. В цьому підрозділі студент описує основні галузі господарства, надає територіальну структуру (відділення, бригаду), адміністративну структуру (керівник, головні, галузеві, місцеві спеціалісти) у схематичному вигляді.

1.4. Склад і структура земельного фонду, угідь, посівних площ в господарстві. Під час аналізу структури сільгоспугідь (табл. 1.4) студент повинен звернути увагу на розораність земель в господарстві, порівняти її з середньою по Україні, в країнах Європи, вказати наскільки вона відповідає агроекологічним вимогам.

Таблиця 1.4

Структура сільськогосподарських угідь господарства

Сільськогосподарські угіддя	Площа по рокам					
	20... р.		20.... р.		20.... р.	
	га	%	га	%	га	%
Всього сільськогосподарських угідь		100		100		100
з них: рілля						
багаторічні насадження						
сінокоси та пасовища						

Аналізуючи структуру посівних площ господарства (табл. 1.5), плодкових насаджень (табл. 1.6), студент повинний оцінити відповідність цієї структури нормам зональної системи землеробства. При виявленні невідповідності може рекомендувати змінити структуру за рахунок введення інших культур.

Таблиця 1.5

Структура посівних площ господарства

Назва культури	Площа по рокам					
	20... р.		20.... р.		20.... р.	
	га	%	га	%	га	%
Рілля (всього)		100		100		100
1. Зернові (всього),						
з них: озимі						
ярі						
2. Технічні (всього),						
з них: соняшник						
... ..						
... ..						
3. Овочеві (всього),						
з них: помідори						
... ..						
... ..						
4. Трави (всього),						
з них: багаторічні						
однорічні						
5. Пари						

Таблиця 1.6

Структура плодкових насаджень і розсадника в господарстві

Назва культури	Площа по рокам					
	20... р.		20.... р.		20.... р.	
	га	%	га	%	га	%
1. Зерняткові:						
яблуня						
плодоносяча						
молода						
груша						
плодоносяча						
молода						
айва						
плодоносяча						
молода						
2. Кісточкові:						
слива						
плодоносяча						
молода						
алича						
плодоносяча						
молода						

вишня плодоносяча молода						
черешня плодоносяча молода						
абрикос плодоносячий молодий						
персик плодоносячий молодий						
3. Ягідні:						
суниця						
малина						
смородина						
4. Горіхоплідні:						
горіх грецький плодоносячий молода						
лещина плодоносяча молода						
5. Розсадник						

Розділ II

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

2.1. Сорти і гібриди, сівба. Студент надає назви всіх сортів сільськогосподарських культур, підщеп плодових культур, які вирощуються в господарстві, по-можливості вказує чиеї селекції сорт, його коротке описання. Вказує способи підготовки насінневого матеріалу до сівби тощо.

Особливу увагу приділяють строком сівби в господарстві, кількісної та вагової норми висіву культури, способу сівби, глибини загортання насіння техніці, яка використовується для сівби.

2.2. Сівозміни. Студент наводить інформацію про всі існуючі в господарстві сівозміни. Після цього необхідно провести коротке обговорення правильності чергування культур у сівозмінах, зробити висновки щодо їх відповідності агроекологічним нормам та структурі посівних площ господарства.

Матеріали до виконання цього підрозділу слід шукати в книзі історії полів або інших агрономічних звітах про сівозміни господарства.

2.3. Система обробітку ґрунту під основні культури. Систему обробітку ґрунту подають у вигляді таблиці 2.1. В таблиці, окрім попередника, відображають заходи обробітку ґрунту, агротехнічні вимоги (перш за все строки, глибина та ін.), що ставляться до виконання того чи іншого прийому обробітку ґрунту, наводять склад ґрунтообробних машин та агрегатів, які використовують у господарстві.

Таблиця 2.1

Система обробітку ґрунту під культуру

Система обробітку ґрунту	Заходи (прийоми)	Агротехнічні вимоги	Агрегати
Система основного обробітку			
Система передпосівного обробітку			
Система післяпосівного обробітку			

Проводять аналіз системи обробітку ґрунту під основні культури, (враховуючи ґрунтово-кліматичні умови господарства), а також висновки та пропозиції (рекомендації) щодо покращення систем обробітку ґрунту.

2.4. Система застосування добрив в господарстві. У цьому підрозділі надають назви мінеральних і органічних добрив, які застосовувались фактично в господарстві, під які культури вносились, коли, в яких нормах і якою сільськогосподарською технікою. Внести пропозиції щодо покращення стану живлення рослин досліджуваної культури.

2.5. Система захисту сільськогосподарських рослин від шкідливих організмів. В цьому підрозділі студенти наводять результати своїх спостережень за наявністю бур'янів, шкідників і хвороб на посівах, в насадженнях сільськогосподарських культур, детально аналізують їх видовий склад в господарстві, наводять систему захисту сільськогосподарських культур проти шкідливих організмів. При цьому вказують вид шкідливого організму, препарати біологічного та хімічного походження (його повну назву, норму витрати), а також фази розвитку культури під час яких виконують заходи захисту.

Під час аналізу системи захисту звертають увагу на комплексність заходів, що є умовою високої їх ефективності. Звертають увагу на здійснення комплексу організаційно-господарських та агротехнічних заходів,

раціональне й науково обґрунтоване застосування сучасного широкого асортименту хімічних та біологічних засобів захисту рослин.

2.6. Меліоративні заходи. Якщо в господарстві є зрошення, то треба вказати спосіб зрошення, техніку, фактичні зрошувальні і поливні норми і відповідність їх до тих, що рекомендовані.

2.7. Збирання врожаю сільськогосподарських культур. В цьому підрозділі студенти обов'язково надають строки та способи збирання с.-г. культур, вказують техніку, яка застосовується під час збирання врожаю. Надають данні біологічного та фактичного врожаю (табл. 2.2). Студенти порівнюють біологічний та фактичний врожаї та аналізують причини їх втрат.

Таблиця 2.2

Фактичний та біологічний врожай досліджуваної культури в господарстві у році

Сорт (гібрид)	Елементи структури врожайності			Урожай, т/га	
	біологічний	фактичний

РОЗДІЛ III

ЗБЕРІГАННЯ, ПЕРЕРОБКА І ЗБУТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Під час проходження практики студенти зобов'язані звернути увагу на наявність приміщень для зберігання сільськогосподарської продукції і їх місткість, в'яснити який планується термін зберігання. У звіті також вказати наявність ліній для переробки сільськогосподарської продукції, їх продуктивність, ринки збуту.

РОЗДІЛ IV

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИНИЦТВА

Для економічної оцінки доцільно використати загальноприйняті показники (врожайність, вартість продукції, виробничі витрати, чистий дохід, собівартість одиниці продукції, рівень рентабельності) та оформити їх у вигляді таблиці 4.1.

Економічні показники технології вирощування культури в господарстві

Показник	Значення показника
Урожайність (У), т/га	
Вартість продукції (ВП), грн./га	
Виробничі витрати (ВВ), грн./га	
Собівартість (Сб), грн./т	
Чистий дохід (ЧД), грн./га	
Рівень рентабельності (РР), %	

Для визначення вартості продукції (ВП) використовують державні закупівельні ціни (Ц, грн./т) у рік вирощування культури:

$$ВП = Ц \cdot У, \text{ грн./га}$$

Суму виробничих витрат на 1га можна одержати з річних звітів господарства або розрахувати, користуючись типовими технологічними картами та нормативними витратами.

Показник чистого доходу (ЧД) визначають як різницю між вартістю продукції (ВП) з 1 га і сумою виробничих витрат (ВВ, грн./га):

$$ЧД = ВП - ВВ, \text{ грн./га}$$

Розрахунок собівартості 1т продукції (Сб) отримують шляхом поділу виробничих витрат (ВВ) на врожайність (У) з 1га:

$$Сб = ВВ / У, \text{ грн./т}$$

Рівень рентабельності (РР) розраховують як частку від поділу чистого доходу (ЧД) на суму виробничих витрат (ВВ), помноживши результат на 100:

$$РР = ЧД / ВВ \times 100, \%$$

Після аналізу економічної ефективності необхідно зробити висновки про доцільність вирощування даної культури у певних агрокліматичних умовах господарства або про доцільність вивчаємої технології.

РОЗДІЛ V

ТВАРИННИЦТВО В ГОСПОДАРСТВІ

При наявності тваринництва в господарстві вказати види тварин, їх кількість, породи, по наявності – описання порід.

Після написання звіту, студент робить загальні висновки про стан рослинництва, овочівництва, плодівництва, виноградарства (якщо є) в господарстві. Бажано до звіту надати фотоматеріали, які підтверджують проходження виробничої практики у певному сільськогосподарському підприємстві.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ

Робота має бути написана грамотно, охайно оформлена, містити всі розділи, передбачені цими методичними рекомендаціями.

Текстова частина роботи виконується на одній стороні аркушів формату А4 (210 x 297 мм), акуратно, без виправлень. Текст необхідно розмішувати на аркуші, дотримуючись таких розмірів полів: зліва не менше 30 мм, вгорі та внизу – не менше 20 мм; справа – не менше 10 мм. Щільність тексту повинна бути однаковою, на сторінці повинно бути 30 рядків. Шрифт: Times New Roman текстового редактора Word розміру 14 з полуторним міжрядковим інтервалом.

Звіт починається з титульної сторінки (додаток А); друга сторінка – зміст з повними назвами всіх розділів роботи і зазначенням сторінок, на яких вони розпочинаються. В кінці роботи (при необхідності) розміщується список використаних джерел та додатки.

Кожний новий розділ починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи («ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ») пишуться симетрично до тексту великими літерами. Відстань від заголовка розділу до тексту та від заголовка пункту до попереднього тексту повинна дорівнювати 3–4 інтервалам.

Абзацний відступ повинен дорівнювати 1,25 см. Підкреслювати заголовки і переносити в них слова за складами не дозволяється. Крапки в кінці заголовків не ставляться.

Сторінки текстової частини нумеруються арабськими цифрами. Номер ставиться у правому верхньому куті аркуша, без крапки в кінці.

Перші дві сторінки не нумеруються (титульний аркуш і зміст), нумерація починається з третьої сторінки. На ній проставляють цифру 3.

Викладати матеріал необхідно стисло, логічно, послідовно, супроводжуючи необхідними таблицями, графіками, рисунками. Всі таблиці та рисунки розміщують після першого згадування про них у тексті і нумеруються арабськими цифрами у межах розділу. Наприклад, таблиця 3.1 (у третьому розділі друга таблиця); рис. 2.1 (у другому розділі перший рисунок).

Кожна таблиця повинна мати назву, яку пишуть жирним шрифтом та розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту (по центру). Слово "Таблиця" і її номер пишуть курсивом та розміщають з правого боку над заголовком таблиці. Таблицю з великою кількістю рядків переносять на наступну сторінку. В такій таблиці після заголовка слід давати рядок нумерації граф. Цей рядок переносять і на наступну сторінку. При переносі таблиці з правого боку пишуть "Продовження табл." з позначенням її номера.

Якщо в звіті є ілюстрації (фото, рисунки, графіки тощо), їх позначають словом "Рис." з вказанням номеру рисунка та назви зображення, що наведено. Підпис рисунка розміщують під зображенням.

Скорочення слів у тексті, як правило, не дозволяється. Винятком є загальноприйняті скорочення. Наприклад, центнер (ц), тонна (т), грам (г), кілограм (кг), гектар (га), градус за Цельсієм (°С), тощо. Одиниці вимірювання ставлять після цифрових значень. Наприклад, 20 м; 30 мм; 24 га. Причому не допускається, щоб цифрове значення було в одному рядку, а його одиниця вимірювання – в наступному.

Посилання в тексті на літературні джерела слід зазначити порядковим номером за переліком літературних джерел, виділеним двома квадратними дужками. У бібліографічному списку літературні джерела розміщують в алфавітному порядку. Номер джерела, вказаного у посиланні, повинен відповідати його номеру у списку використаної літератури. При оформленні розділу «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» в звіті обов'язково вказувати прізвище та ініціали авторів, повну назву роботи, де і коли вона була опублікована (назва журналу, збірника, видавництва, рік видання), а також сторінки, на яких вона розміщена в журналі чи збірнику.

Акуратно оформлений звіт зі всіма супровідними документами (щоденник та сертифікат) студент підписує і реєструє в лаборантській кімнаті для подання викладачеві на перевірку.

СПИСОК ЛІТРАТУРИ

1. Мельничук Д., Хофман Дж., Городній М. Агрохімія. К.: Алефа, 2003.
2. Грицаєнко А.О. Плодівництво. К.: Урожай, 2000. 432 с.
3. Бублик Л.І., Васечко Г.І., Васильєв В.П. та ін. Довідник із захисту рослин. К.: Урожай, 1999.
4. Гудзь В.П., Лісова А.П., Андрієнко В.О. Землеробство з основами ґрунтознавства і агрохімії. К.: Вища школа, 1995.
5. Лихацький В. І. Овочівництво. К.: Вища школа, 1994.
6. Білоножко М.А., Шевченко В.П., Алімов Д.М. та ін. Рослинництво. Інтенсивна технологія вирощування польових і кормових культур. К.: Вища школа, 1980.
7. Гапоненко В.С., Войтюк Д.Г. Сільськогосподарські машини. К.: Урожай, 1993.
8. Зінченко О.І., Алексеєва О.С., Приходько П.М. та ін. Біологічне рослинництво: Навч. посібник. За ред. О.І. Зінченка. К.: Вища школа, 1996. 239 с.
9. Лихочвор В.В. Рослинництво. Технології вирощування сільськогосподарських культур Львів: НВФ «Українські технології», 2010. 1088 с.
10. Білоножко Н.А. Рослинництво. Інтенсивна технологія вирощування польових і кормових культур: Навч. посібник. Вища школа, 1990. 292 с.
11. Лихочвор В.В. Зерновиробництво. Львів: НВФ «Українські технології», 2008. 624 с.
12. Паламарчук В.Д. Системи сучасних інтенсивних технологій у рослинництві. Вінниця: ФОП Данилюк В.Г. 2011. 432 с.
13. Примак І.Д., Ткачук В.М., Васильківський С.П. та ін. Фермерське землеробство (в таблицях). Біла Церква, 2006. 360 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет Агротехнологій і екології
Кафедра рослинництва імені професора В.В. Калитки

З В І Т

про проходження виробничої практики

студента _____ курсу _____ групи

_____ П.І.Б. студента

Місце проходження практики _____

за період з _____ по _____ 20__р.

Оцінка практики _____

Керівник практики

(ПІБ керівника, підпис)

Мелітополь, 20 __ р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ЩОДЕННИК

виробничої практики з агрономії

студента _____ курсу _____ групи

П.І.Б. студента
факультета Агротехнологій і екології
за період з _____ по _____ 20__р.